

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

05.04.22 № 4-35/21357

Dosar nr. **3a-1040/2021**

Data de 07.06.2022

Curtea Constituțională a RM

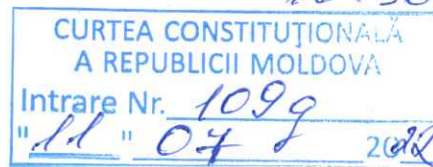
str.Alexandru Lăpușeanu nr.28

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, vă expediază Încheierea din 07 iunie 2022 privind sesizarea excepția de neconstituționalitate în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de **Stadler Vladlen către Serviciul Vamal , privind anularea actului administrativ normativ.**

Anexă: copia încheierii din 07.06.2022
copia sesizării .

Grefier :

Croitor Olesea

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică****1. STADLER****2. Vladlen****4. Reprezentat de Av. Igor I. HLOPEȚCHI drd.**

¹Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

La 25 ianuarie 2021, dl Stadler Vladlen Stanislav, s-a adresat cu o acțiune (în obligare) în justiție împotriva Serviciului Vamal, terț Serviciul de Informații și Securitate cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat următoarele.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) nr. 3-199/2020 din 27 octombrie 2020, a fost anulat ordinul nr. 516-P din 24 mai 2016 „cu privire la încetarea raporturilor de serviciu a dlui Stadler Vladlen”; cu restabilirea sa în funcția de șef al Biroului Vamal Cahul, actualmente Biroul Vamal Sud, și toate drepturile ce derivă din fișa de post, fără careva rezerve.

Intenționând să-l hărțuiască de dl reclamant, angajatorul, făcând abstracție de faptul că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 27 octombrie 2020, acesta a fost repus în toate drepturile, fiind întors la poziția ex ante acțiunii art. 27 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 245/2008, Serviciul Vamal, desfășurând o activitate administrativă arbitrară și tendențioasă l-a supus contrar legii pe dl reclamant la verificarea pentru acordarea accesului la secretul de stat.

La 29 decembrie 2020, ora 09:35, reclamantului i-a fost adus la cunoștință ordinul Serviciului Vamal nr. 427-O din 16 decembrie 2020, „Privind refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat”.

Prin ordinul Serviciului Vamal nr. 427-O din 16 decembrie 2020, a fost dispus:

1. Se refuză de a acorda dreptul de acces la secretul de stat Forma nr. 2 (pentru lucrul cu informații atribuit la secretul de stat având gradele de secretizare „secret”, „confidențial” și „restricționat”), dlui Stadler Vladlen-șef al Biroului Vamal Sud, cu trecerea temporară în funcția de inspector superior post vamal intern de control Răscăieți Birou Vamal Centru³.

2. Direcția resurse umane va propune o altă funcție vacantă din cadrul Serviciului Vamal care nu are nicio legătură cu informațiile atribuite la secretul de stat dlui Stadler Valerian.

Actul administrativ supus contestării este întemeiat pe prevederile art. 25 alin. (1) lit. i) și alin. (2) din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, precum și pe prevederile pct. 110 și 113 ale Regulamentului cu privire la

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

³ De fapt, Serviciul Vamal a realizat o veritabilă permutare, or, norma de la art. 74 alin. (4) din Codul muncii care permitea permutarea (adică transferul fără acordul persoanei), a fost exclusă prin Legea nr. 52 din 01 aprilie 2016, MO106-113/22.04.2016 art. 209

asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010.

În prezent, cauza este pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

C. Obiectul sesizării⁴

Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat (în continuare Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008) cu modificările și completările ulterioare (publicată în Monitorul Oficial nr. 45-46/123 din 27 februarie 2009)

Articolul 25. Refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat

(1) Dreptul de acces la secretul de stat îi este refuzat cetățeanului în cazurile:

(...)

i) comunicării de către cetățean a unor date incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat;

Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010 privind aprobarea Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și altor persoane juridice (în continuare Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010) cu modificările și completările ulterioare (publicată în Monitorul Oficial nr. 139-145/686 din 26 august 2011)

pct. 109 Concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat trebuie să conțină temeiul corespunzător prevăzut în articolul 25 alineatul (1) din Lege, care a servit drept bază pentru adoptarea ei. Aceasta este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat, însă nu exclude posibilitatea înaintării unei solicitări repetate după înlăturarea circumstanțelor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁵

⁴ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Autorul sesizării consideră că speței îi sunt incidente mai multe drepturi fundamentale garantate de Constituție, în special:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(3) **Republica Moldova este un stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, **drepturile și libertățile lui**, libera dezvoltare a personalității umane, **dreptatea** și pluralismul politic **reprezintă valori supreme și sunt garantate** (din perspectiva preeminenței dreptului).

Respectarea standardelor statului de drept și supremația legii impun respectarea fără echivoc și a drepturilor fundamentale absolute prevăzute de art. 3 și art. 7 din CEDO. Cu toate acestea, în viziunea noastră, mai cu seamă sub aspectul art. 7 din CEDO, legiuitorul adoptă în continuare norme neclare și incoerente, iar lipsa caracterului sistematic al acestor norme dictează inclusiv caracterul imprevizibil al lor.

Norma cu titlu de principiu reclamă certitudine și condamnă ambiguitatea în drept. Evoluția dreptului fluidizează un dezacord puternic în legătură cu ceea ce este în realitate preeminența dreptului. Aceste dezacorduri sunt bine sintetizate în materialul Comisiei de la Veneția. De asemenea, ele sunt bine articulate în cartea lordului Bingham⁶. Reacția naturală, odată confrunțați cu acest paradox, poate fi chiar scoaterea din uz a ideii de preeminență a dreptului, ca fiind neclară și inutilă. Dacă vrem să spunem că legile secrete sau că procesele secrete sunt incorecte, sau că prizonierii nu ar trebui torturați, sau că parlamentele ar trebui să respecte constituțiile scrise, ar trebui s-o facem efectiv așa și să renunțăm să ne preocupăm de semnificația adevărată a preeminenței dreptului

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) **Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.**

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

⁶ Tom Bingham, The Rule of Law, London, Allen Lane, Penguin Press, 2010, 213 p. (nota traducătorului).

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale *(pe dimensiunea principiului non bis in idem în contextual paralelismelor legislative și duplicității răspunderii combinat cu abuzul de drept)*.

În acest context, în jurisprudența sa anterioară, Curtea a subliniat că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. Or, în procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr.2 din 30.01.2018, §45).

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine social *(pe dimensiunea libertății de mărturisire împotriva sa)*.

În jurisprudența sa, Curtea a statuat, în deplin acord cu cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, că egalitatea nu înseamnă uniformitate și că pot fi instituite tratamente juridice distincte pentru anumite categorii de persoane dacă există o justificare obiectivă și rezonabilă (a se vedea cauza *Rasmussen c. Danemaricii*, citată supra). Or, plasarea agentului public într-o situație dezavantajată de obligare de probare a caracterului licit al averii contravene principiului procesual-penal consacrat de legea supremă privitor la libertate de mărturisire împotriva sa.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative *(din perspectiva calității legilor în opoziție cu abuzul de drept și justiția selectivă prin lăsarea la îndemâna organului de urmărire penală a unei marje discreționare excesive)*.

Textele de lege criticate sunt formulate de o manieră imprecisă și neclară, fapt care le conferă autorităților care o aplică o marjă discreționară excesivă. Mai mult, se atestă o problemă sistemică unde pentru două situații identice, organul de urmărire penală are la îndemână o marjă excesivă, care admite abuzul de drept și justiția selectivă.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁷

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil, care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată, nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Legea supremă, a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de partea în proces, prezentând direct Curții Constituționale, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci, expunem următoarele argumente extrinseci și intrinseci:

I. PREVIZIBILITATEA LEGII

Un prim argument se rezumă la faptul, că în redacția actuală, norma indicată supra, are o formulare prea vagă, legiuitorul ezitând să asigure o previzibilitate a legii, lăsînd loc pentru interpretare.

Totodată, se operează cu niște presupuneri care reprezintă o sfidare evidentă în adresa normei cu titlu de principiu – prezumția nevinovăției. Mai mult, norma de la art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 comportă un caracter vădit contrar art. 16 și 28 din Constituție fiind lipsită de orice justificare rezonabil. De asemenea, insistăm pe poziția că norma contestată comportă un caracter dezechilibrat, abuziv și represiv, or, Serviciul de Informații și Secutitate favorizat de către puterea legislativă, dispunând de forța de coercitivă a statului, emițând avize de securitate, în principiu își arogă atribuțiile autorității judecătorești interzicând unei anumite persoane de a ocupa anumite funcții pe un termen nedeterminat.

Dintr-o altă perspectivă, la compartimentul previzibilității legii,

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerința și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

menționăm că, art. 25 alin. (1) lit i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 contravine altor norme din legislația națională cu aleși domeniu de reglementare și anume, art. 7 din Legea nr. 753/1999 care *inter alia* conține o enumerare exhaustivă a faptelor ce constituie amenințări în adresa securității statului. Totuși din interpretarea *ad literam* și sistemică, se impune o concluzie irefutabilă că, aceste fapte de declarare incompletă și/sau falsă, urmează să fie constatate printr-o hotărîre irevocabilă de condamnare, emisă în condițiile legii de o instanță legal constituită.

Indicarea datelor neautentice sau incomplete reprezintă o faptă infracțională, incriminată de art. 352¹ alin. (1) CP RM, or în acest caz se crează paralelisme de ordin juridic, or, persoana poate fi acuzată prin art. 25 alin. (1) lit. i) din legea contestată de indicarea unor date incomplete sau neautentice, fără ca să fie trasă la răspundere penală conform normei de drept penal substanțial.

Această incoerență în acțiuni și dintre textele de lege, denotă cu certitudine că unele prevederi ale Legii nr. 245 din 27 noiembrie 2008 sunt neclare pentru însăși autoritatea responsabilă să califice o serie de acțiuni drept date incomplete sau neautentice, or dacă legiuitorul a fixat la art. 7 în Legea nr. 753/1999 o listă exhaustivă a atribuțiilor SIS, atunci va deveni aplicabil principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, potrivit căruia une legiuitorul nu distinge, nu are dreptul să o facă nici interpretul. Totuși, în formularea actuală, norma de la art. 25 alin. (1) lit i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 provoacă dubii de interpretare în privința faptelor ce constituie date neautentice sau incomplete.

Deoarece nu au fost adoptate amendamente la Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, aceste ambiguități nu au fost înlăturate, astfel încât confuziile privind întinderea faptelor ce constituie date neautentice sau incomplete.

Subsecvent, accentuăm că Curtea Europeană în repetate rânduri a reamintit că, existența unei practici de interpretare precisă și coerentă a prevederii în cauză a constituit un factor ce a dus la concluzia că această prevedere era previzibilă (*a se vedea Goodwin, citat mai sus, § 33*). Deși la această concluzie s-a ajuns în contextul unui sistem de common law, nu trebuie subestimat rolul interpretativ pe care îl au organele jurisdicționale în garantarea previzibilității prevederilor normative, în cazul sistemului de drept civil. Anume acestor organe le revine sarcina de a interpreta sensul exact al prevederilor generale ale unei legi de o manieră coerentă și de a

elimina orice dubiu legat de interpretare (a se vedea, *mutatis mutandis*, Gorzelik și Alții, citat mai sus, § 65). Raportând raționamentele Curții de la Strasboirg la condițiile speței, deducem că, atât instanța de judecată cât și autoritatea care aplică normele supuse controlului de constituționalitate se confruntă cu dificultăți în materia interpretării uniforme, or, dacă Legea nr. 753/1998 la art. 7 enumeră o listă exhaustivă a atribuțiilor organului de verificare și în principiu își au consacrare în legea penală, prin prisma normelor constituționale evocate anterior este de neconceput ca prin art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, să fie creată o punte pentru tratament discriminatoriu și arbitrar.

Mai mult, în speță, nu există niciun indiciu cu privire la existența, la momentul examinării cauzei, a unor linii directoare sau a unei practici ce ar fi dus la o interpretare coerentă și restrictivă a noțiunii de „date incomplete sau neautentice”.

II. PROPORȚIONALITATEA

Autorul sesizării consideră că proporționalitatea art. 25 alin. (1) lit. i) din actul normativ contestat, reprezintă un element crucial, care trebuie evaluate cu prudență, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei. Or, aceasta implică niște consecințe cvasi-penale excesiv de intruzive și disproportionale ușor fiind assimilate cu o sentință de condamnare. Cu privire la proporționalitatea restricției, se menționează că aceasta poate fi apreciată doar prin raportarea la circumstanțele cauzei, însă elementul principal în acest test este faptul că restricția trebuie să mențină justițiabilului în buna-credință a organului de verificare. În acest sens, perioada pentru care este aplicată restricția nu trebuie nelimitată, pentru că în caz contrar persoana verificată ar fi lipsită de posibilitatea participării efective la administrarea probelor în conformitate cu principiile contradictorialității și garanțiilor unui proces echitabil. De asemenea, organul de verificare are discreția de a aprecia în privința căror acte procedurale poate fi comunicate părții adverse.

Prevederea contestată nu permite existența unei relații rezonabile de proporționalitate între valorile concurente, nu asigură un just echilibru între dreptul de un proces echitabil și pretinsa confidențialitate a verificării operate de SIS și, prin urmare, restricția nu este necesară într-o societate democratică.

La 19 iunie 2019 Curtea Europeană a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea *Sărăteanu vs Republica Moldova* (nr. 35397/11), prin decizia

Curții Supreme de Justiție din 18 decembrie 2019, a fost admisă cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova, a fost constată încălcarea dreptului lui Titus Sărăteanu garantat de art. 6 § 1 și art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. În motivarea soluției instanța supremă a conchis următoarele: „Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că pe rolul Curții Europene a fost înregistrată cererea Sărăteanu vs. Republica Moldova, în care reclamantul a pretins la încălcarea dreptului garantat de articolele 6§1 și 8 din Convenție și anume ce vizează interceptarea convorbirilor lui telefonice în afara unei anchete penale desfășurate în privința sa și utilizarea probelor obținute pentru încetarea raportului său de muncă.

De asemenea, cererea s-a referit la eșecul de a-i prezenta reclamantului și avocatului său probele acumulate împotriva lui, precum și condamnarea sa în baza unor asemenea probe. La caz, verificând temeinicia motivelor de revizuire invocate de Agentul guvernamental, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că în speță este justificată reexaminarea cauzei, or în viziunea completului sunt prezente circumstanțe esențiale și imperative ce vizează încălcarea drepturilor fundamentale ale lui Titus Sărăteanu, garantate de articolul 6§1 și art. 8 din Convenție, încălcare care constituie un viciu fundamental comis de instanța de judecată la pronunțarea hotărârii pe cauză.

Pentru aceasta, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, conform căreia orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. În egală măsură, recurentul a menționat că i-a fost restricționat accesul la informația secretă care ar fi stat la baza hotărârii din 13 mai 2010, iar instanța de judecată nici nu a enumerat probele care ar fi stat la baza hotărârii adoptate. Totodată, se constată că în decizia din 23 decembrie 2010, Curtea Supremă de Justiție nu făcut nicio referire la aceste argumente”.

Evoluția jurisprudenței CtEDO în material dosarelor cu informații calificate, justifică retractarea raționamentelor din hotărârea Curții

Constituționale nr. 43 din 14 decembrie 2017.

Prin decizia Curții Constituționale a României nr. 246 din 19 aprilie 2018 în care a fost pusă în discuție constituționalitatea dispozițiilor legale care împiedică accesul justițiabilului la informațiile clasificate, instanța de contencios constituțional a conchis: „procedura desfășurată (...) este deosebit de importantă, având o influență directă asupra desfășurării și echității procedurii ulterioare, inclusiv asupra procesului propriu-zis, că probele reprezintă elementul central al oricărui proces judiciar, iar informațiile clasificate, apreciate „esențiale pentru soluționarea cauzei“, au valoare probatorie în proces, pe de o parte, și că principiul contradictorialității este un element al principiului egalității armelor și al dreptului la un proces echitabil, iar legalitatea administrării probelor are o influență directă asupra desfășurării și echității procedurilor judiciare, pe de altă parte, Curtea a statuat că justițiabilul trebuie să aibă acces la informațiile clasificate în vederea combaterii sau a susținerii, în mod contradictoriu cu acuzatorul, a legalității administrării acestor probe. (...) până cel târziu la finalizarea procedurii de pregătire, probele care constau în informații clasificate și pe care se întemeiază actul de sesizare a instanței de judecată trebuie să fie accesibile apărării în vederea asigurării posibilității contestării legalității acestora. (...) Astfel, în cazul în care informațiile clasificate sunt indispensabile aflării adevărului, accesul la acestea trebuie să fie dispus de judecătorul cauzei atât acuzării, cât și apărării, altfel nu se poate discuta despre o egalitate a armelor și de respectarea dreptului la un proces echitabil. (...) Curtea a apreciat că protecția informațiilor clasificate nu poate avea caracter prioritar față de dreptul la informare al acuzatului și față de garanțiile dreptului la un proces echitabil ale tuturor părților din procesul judiciar, decât în condiții expres și limitativ prevăzute de lege”.

La verificarea constituționalității textului de lege criticat, prezintă relevanță speța Ljatifî v. „fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei”, (Analiza judiciară inadecvată a unui ordin de a părăsi țara din motive de securitate națională, bazată pe informații clasificate secretizate), unde Curtea de la Strasbourg prin hotărârea din 17 mai 2018 a recunoscut violarea drepturilor recunoscute de Convenție.

Așadar, Curtea a conchis: „De vreme ce documentul clasificat sus-menționat nu fusese disponibil pentru reclamantă și decizia Ministerului nu i-a oferit nici cel mai mic indiciu despre motivele factuale care au stat la baza catalogării ei drept un risc de securitate, ea nu a putut să-și apere cauza în mod adecvat în procedurile judiciare ulterioare”. Prezintă interes hotărârea

din 08 ianuarie 2013 în cauza Toma și Bucur c. României (cererea nr. 40238/02) „În prezenta cauză, trebuie să se constate că instanțele au refuzat să verifice dacă respectiva clasificare „strict secret” părea justificată având în vedere eventualele date culese de SRI și să răspundă la întrebarea dacă interesul menținerii confidențialității informațiilor prevala față de interesul public de a lua cunoștință de preținsele interceptări fără drept.

În opinia Curții, instanțele interne nu au urmărit să examineze cauza sub toate aspectele, limitându-se la a constata doar existența actelor de autorizare impuse prin lege. Or, după cum s-a arătat mai sus, apărarea reclamantului implica două aspecte, și anume, pe de o parte, inexistența actelor de autorizare și, pe de altă parte, absența unor circumstanțe care să constituie o amenințare la adresa siguranței naționale și să justifice pretinsa interceptare a convorbirilor telefonice ale unui mare număr de oameni politici, jurnaliști și membri ai societății civile. (...).

În plus, Guvernul nu a prezentat Curții documente relevante și convingătoare pentru a justifica clasificarea „strict secret” a informațiilor divulgate de reclamant; în fapt, acesta a refuzat să pună la dispoziție întregul dosar intern, care include cererile SRI și actele de autorizare emise de procuror. În aceste condiții, Curtea nu se poate baza decât pe copii ale documentelor furnizate de reclamanti cu privire la interceptarea convorbirilor telefonice ale celui de-al doilea dintre aceștia, domnul Toma. Or, din aceste documente reiese că atât cererea SRI, cât și actul de autorizare emis de procuror în privința sa nu conțineau nicio motivare. (...) În final Curtea a recunoscut încălcarea art. 6, 8 și 10 din Convenție”.

Autorul sesizării consideră că, textul de lege contestat, evită obligativitatea asumată convențional în material asigurării efectivității și caracterului concret al dreptului la un proces echitabil, ceea ce coincide scopului urmărit de prevederile art. 6(2) din Convenția europeană a drepturilor omului, al cărui text impune, în condițiile arătate, o obligație de rezultat în sarcina statelor, și anume adoptarea mijloacelor necesare realizării respectivului scop. Din aceste considerente, Curtea europeană a drepturilor omului a statuat în sensul că statele se bucură de o mare libertate în alegerea mijloacelor, misiunea sa fiind aceea de a examina compatibilitatea rezultatelor măsurilor luate de state cu dispozițiile Convenției și aptitudinea acestora de a îndeplini obiectivele prevăzute de art. 6. Dată fiind valoarea dreptului la un proces echitabil într-o societate democratică, se impune luarea în considerare, de către Curte a unei concepții materiale, în special în privința noțiunii de „acuzatie penală”, deoarece deciziile judiciare se aplică întotdeauna unor

persoane. În special în materie penală, cel acuzat și judecat se găsește în fața instanței nu numai atunci când se judecă fondul cauzei, ci și atunci când exercită o cale de atac împotriva sentinței pronunțate în primă instanță, astfel că întreaga procedură trebuie să fie echitabilă; în mod deosebit, Curtea are a examina situația concretă a celui interesat, astfel cum aceasta rezultă prin raportare la normele naționale în vigoare privite în lumina scopului și obiectului art. 6 parag.1: protecția dreptului la apărare.

În jurisprudența sa însă, Curtea a încercat definirea formală a noțiunii, arătând că aceasta reprezintă notificarea oficială, ce emană de la o autoritate competentă, a faptului că unei persoane i se impută săvârșirea unei fapte penale, ceea ce înseamnă producerea unor consecințe importante privitoare la persoana astfel suspectată. Acestea trebuie să fie în concordanță cu dreptul la un proces echitabil prevăzut de Convenție, în caz contrar având loc o încălcare a art. 6.

Nu e lipsit de importanță că însăși hotărârea Fitt se bazează pe o interpretare improbabilă a doar altor două hotărâri ale Curții pentru a circumscrie obligația de control a acesteia. Încă din 1997, Curtea a statuat că pot fi permise în temeiul art. 6 § 1 numai măsurile restrictive ale drepturilor uneia dintre părți care sunt absolut necesare (Van Mechelen și alții împotriva Țărilor de Jos, 23 aprilie 1997, pct. 58, Culegere 1997-III). Hotărârea Fitt, citând hotărârea Van Mechelen, a substituit un criteriu mai puțin exigent, statuând că atingerile aduse egalității armelor erau acceptabile dacă erau „suficient compensate” (pct. 45).

Prin urmare, este clar că această hotărâre a permis în mod greșit Curții să se exonereze de sarcina care consta în a stabili dacă existau alte mijloace, mai puțin restrictive, de a păstra secretul informațiilor clasificate (de exemplu, prin intermediul instituției preîntâmpinării de răspundere penală a avocatului, care există în legislația procesual-penală). Hotărârea Fitt adaugă că, atunci când analizează limitările impuse principiului egalității armelor, Curtea trebuie să evite să se pronunțe dacă sunt absolut necesare, deoarece, în principiu, instanțele naționale au sarcina să realizeze această analiză (ibidem, pct. 46).

Or, în realitate, hotărârea din care se presupune că rezultă această regulă afirmă pur și simplu că acestei Curți nu îi revine sarcina „de a substitui propria sa apreciere a faptelor celei a instanțelor interne”, nu că nu ar trebui să rețină criteriul strictei necesități (Edwards împotriva Regatului Unit, 16 decembrie 1992, pct. 34, seria A nr. 247-B). Art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245/2008 investeste Serviciul de Informații și Securitate cu competențe

judiciare, prin care i se acordă atribuții de amite acte asimulate sentințelor însă fără drept de contestare, acordând o putere discreționară nelimitată.

În hotărârea *ZZ împotriva Regatului Unit*, CJUE a statuat că principiul contradictorialității implica următoarele: „este important să îi fie comunicată persoanei în cauză, în orice caz, esența motivelor pe care se întemeiază o decizie”. Chiar și „protecția necesară a siguranței statului” nu poate „avea ca efect lipsirea persoanei în cauză de dreptul său de a fi ascultată și, prin urmare, anularea caracterului efectiv al dreptului său de a exercita căile de atac” (cauza C300/11, punctul 65).

În mod similar, în hotărârea *Kadi*, CJUE a reamintit că deși „dreptul de a fi ascultat și dreptul de acces la dosar [trebuia să se facă cu respectarea] intereselor legitime legate de confidențialitate [a informațiilor clasificate], persoana în cauză [trebuia] să cunoască motivele pe care se întemeiază decizia luată în privința sa [...] pentru a-i permite să își apere drepturile în cele mai bune condiții posibile (Comisia Europeană și alții împotriva lui Yassin Abdullah Kadi, cauzele conexate C-584/10 P, C-593/10 P și C-595/10, pct. 99-100).

Aceste criterii – exercitarea efectivă a dreptului de a fi ascultat și de apărare a drepturilor în cele mai bune condiții posibile – cu siguranță nu au fost respectate în speță, reclamantul nefiind niciodată informat cu privire la „esența motivelor” pe baza cărora a fost emis actul administrative contestat. Reiese cu claritate din cele de mai sus că dreptul reclamantului de a fi informat cel puțin de esența acuzațiilor aduse împotriva sa este esențial pentru principiul egalității armelor și că nu putea face obiectul unor excepții, chiar și atunci când Curtea a examinat ulterior probele relevante. Cu alte cuvinte, întrucât reclamantul nu cunoaște deloc faptele de care este acuzat, niciun control jurisdicțional nu este suficient pentru a remedia o astfel de atingere adusă dreptului său la egalitatea armelor. Stabilirea limitelor textului de lege ține de marja de discreție a legislativului, care nu trebuie să afecteze principiul proporționalității. La caz, această marjă de apreciere, din domeniul voinței organului legislative este atribuită unui organ al puterii executive, Serviciul de Informații și Securitate. Doar Parlamentul estimează, în abstracto, în funcție de o serie de criterii, între care și frecvența fenomenului prejudiciabil sau gradul de pericol social al acestuia, care fapte sunt contravenții sau infracțiuni care pun în pericol securitatea statului. În această situație, dreptul național, fără a recunoaște un drept subiectiv unei persoane, nu conferă totuși dreptul la o procedură de examinare, la cererea acesteia, asupra suficienței motivelor și temeiniciei angajatorului de a întrerupe

raporturile de muncă, marja excesivă și imprevizibilă lăsând loc pentru arbitrar, abuzul de putere, etc. Acesta este cazul unei probleme de sistem, exprimată prin aplicarea sistemică a politicilor arbitrare, or angajatorul dispune de o putere discreționară de a acorda sau de a refuza un avantaj sau un privilegiu. În astfel de cazuri, art. 6 § 1 din Convenția Europeană este aplicabil, cu condiția ca avantajul sau privilegiul, odată acordat, să creeze un drept civil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), pct. 105]. În această cauză, reclamantul nu avea dreptul să obțină un certificat de securitate, care trebuia să fie emis de autoritățile administrative, dar odată ce a fost emis în vederea preluării funcției sale în Ministerul Apărării, avea dreptul de a contesta revocarea sa.

Așadar, sub auspiciul conceptului de „motiv de refuz în prelungirea raporturilor de muncă din partea angajatorului”, pot fi încadrate cele mai absurde justificări, or, aplicarea sistemică și discreționară a normei contestate, a creat o lipsă de coerență a aplicării legii de cele mai dese ori chiar și o suprapunere a textelor de lege.

În redacția existentă, dispozițiile normei criticate, nu doar limitează dreptul la echilibrul proporțional și dreptul la un proces echitabil, ci și golește aceste drepturi de conținut. Mai mult, aceste prevederi permit intervenția discreționară și necontrolată a unui organ al executivului în voința legislativă, fapt inadmisibil și contrar Constituției. În context, legea nu oferă o garanție optimală check and balances în partea ce ține de calificarea unei persoane ca pericol pentru securitatea statului, salariatul fiind în imposibilitate de a cunoaște esența refuzului la o eventuală exercitarea a contestațiilor în materie civilă. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Potrivit dispozițiilor constituționale și legale, autoritățile judiciare sunt obligate să ia toate măsurile necesare pentru ca apărarea să fie exercitată în mod efectiv.

III. PREZUMȚIA NEVINOVĂȚIEI

A fortiori, printr-o formulare pasibilă de interpretare a textului legii, legiuitorul a lăsat loc Serviciului de Informații și Securitate să comită abuzuri și discriminări, fiindcă pot exista situații în care în spețe similare vor fi emise avize diametral opuse, care se exclud reciproc. În acest mod, se crează un precedent foarte periculos, fiindcă în temeiul unui avizelor întemeiate pe

prespuneri, se formează un instrument de represiune, care ar putea să pondereze tendințe abuzive, discreționare ale structurilor etatice.

Vorbind despre practica organelor de jurisdicție supranațională, menționăm că prezintă un interes deosebit speța *Kaya c. României*, 2007 a se vedea paragr. 39. În această speță Curtea de la Stasbourg a pus accentul pe suficiența probatorie a indiciilor precum că, o anumită persoană desfășoară activități de natură să pună în pericol securitatea națională, or, o astfel de restricționare nu este admisibilă în baza unor dubii precum și în cazurile în care persoana nu a fost urmărită penal sau condamnată pentru infracțiuni contra securității de stat sau tănuirirea intenționată cu iz penal a unor astfel de circumstanțe.

Pe de altă parte, prezintă interes speța, *Miryana Petrova c. Bulgariei* cererea nr. 57148/08, în contextul căreia Curtea de la Strasbourg a reținut niște judecăți de valoare incidente speței în cauză și anume: „reclamanta nu a fost informată asupra circumstanțelor de fapt luate în considerare atunci când s-a decis refuzarea autorizației de securitate, mai mult, reclamanta, nici nu a avut posibilitatea să pună în discuție dacă acete informații sunt veridice, complete și credibile”.

În aceste împrejurări Curtea a opinat la paragr. 42 că, „trebuia de evaluat dacă există o relație de proporționalitate dintre preocupările pentru protecția securității naționale invocate de autorități și impactul pe care l-au avut mijloacele folosite în acest scop asupra drepturilor și libertăților reclamantului”. Aceeași concluzie a fost reținută de Curtea Europeană în speța, *Devenney*, unde contractul de muncă a încetat ca urmare a emiterii unor certificate de refuz la informații clasificate, iar solicitantul nu a avut posibilitatea reală și efectivă de a contesta concluziile acestor autorități. În final un element comun celor trei spețe relevante, se rezumă la ceea că Curtea de la Strasbourg a reținut cu titlu de normă-principiu că, persoana trebuie să beneficieze de o verificare independentă asupra temeiului de refuz. Aceeași deficiență de constituționalitate o are legislația Republicii Moldova, or, simpla trimitere în formular la litera pe care se întemeiază refuzul, fără o motivare convingătoare nu este suficientă pentru a asigura dreptul la apărare al solicitantului.

Viciul de motivare, evocat recent, se răsfrânge desigur asupra normei de la art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, or, simpla comunicare a refuzului fără argumente și probe pertinente, nu este compatibilă cu cerințele de motivare ale actelor autorităților publice, făcând loc arbitrariului și încălcării principiului egalității, limitând accesul

persoanelor la funcțiile publice ceea ce contravine evident art. 39 alin. (2) din Constituție.

Art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 limitează disproporținat drepturile agenților publici. Limitarea exercițiului unor drepturi individuale, în considerarea unor drepturi colective și interese publice, ce vizează siguranța națională, ordinea publică sau prevenția penală, constituie în permanență o operațiune sensibilă sub aspectul reglementării, fiind necesară menținerea unui just echilibru între interesele și drepturile individuale, pe de o parte, și cele ale societății, pe de altă parte. - Integritatea persoanelor care exercită funcții publice. Încrederea cetățenilor în corectitudinea persoanelor cu funcții publice și în instituții în general constituie fundamentul democratic al funcționării acestora. Încrederea în instituții este parte a „capitalului social”, alături de încrederea generalizată (în semenii) și rețelele de asociere în care sunt implicați indivizii.

Rezoluția Comisiei ONU pentru Drepturile Omului nr. 32/2005 privind democrația și statul de drept abordează elemente ale separației puterilor, supremației legii și egalității tuturor în fața legii. Acest document, inter alia: Reamintește că interdependența dintre democrația funcțională, instituțiile responsabile și stabile și statul de drept efectiv este esențială pentru un guvern legitim și eficient. [...] Același act cu vocație internațional reamintește faptul că democratizarea se poate dovedi un proces fragil și că statul de drept și respectarea drepturilor omului sunt esențiale pentru stabilitatea societăților democratice; [...] Mai mult, statele sunt garanți ai democrației, ai drepturilor omului și ai statului de drept și poartă responsabilitatea pentru deplina lor punere în aplicare; [...] statele membre fiind chemate să facă eforturi continue pentru a consolida statul de drept și promovarea democrației prin: [...] b) încredințarea că nici o instituție sau persoană publică sau privată nu este mai presus de lege, asigurându-se că: [...] (III) toți agenții guvernamentali, indiferent de pozițiile lor, sunt imediat și pe deplin trași la răspundere pentru orice încălcare a legii pe care o comit; [...] (VI) strategiile și măsurile anticorupție cuprinzătoare sunt dezvoltate și aplicate adecvat pentru a se menține independența și imparțialitatea sistemului judiciar, precum și pentru a se asigura responsabilizarea membrilor sistemelor judiciar, legislativ și executiv.[...]” În același context, articolul 56 din Constituție prevede că: „[...] Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice [...] răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin [...]” Așadar, valorile Constituției Republicii Moldova consacrate în articolul 1 alin. (3) presupun, în mod implicit, și responsabilitatea celor care dețin funcții publice și care

activează pentru realizarea interesului public. Valorificând, jurisprudența anterioară a Înaltei Curți, facem trimitere la Hotărârea Curții Constituționale nr. 3 din 31 ianuarie 2017, unde s-a reținut jurisprudența sa constantă prin care a statuat că orice diferență de tratament nu implică în mod automat o încălcare a articolului 16 din Constituție.

Pentru a stabili încălcarea articolului 16 din Constituție trebuie să se constate faptul că persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază de tratament preferențial și că această distincție este discriminatorie (Hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011).

Totodată, o distincție este considerată discriminatorie dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. Statul dispune de o anumită marjă de apreciere pentru a justifica un tratament diferit în situații analogice.

Domeniul de aplicare al marjei de apreciere variază în funcție de circumstanțe și de context, dar Curții Constituționale îi revine misiunea de a aprecia în cele din urmă respectarea exigențelor Constituției. A mai statuat Curtea că, prezenta cauză se situează în contextul forțelor armate și celor asimilate acestora, care este un domeniu ce se află în strânsă legătură cu securitatea statului și, prin urmare, esențial pentru interesele vitale ale statului.

Însăși Curtea Supremă de Justiție dă dovadă de discriminare, fiindcă, tratează dreptul la acces la secretul de stat al corpului magistraților doar prin prisma respectării condiției de depunere a jurământului. În context, facem trimitere la avizul consultativ al Curții Supreme de Justiție nr. 4ac-14/13 cu privire la modul de aplicare a art. 28 alin. (1) din Legea cu privire la secretul de stat nr. 245 din 27 noiembrie 2008, prin care Curtea opinând că „depunerea jurământului de către judecători, exclude necesitatea aplicării art. 28 alin. (1) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 în partea ce ține de autorizarea accesului la secretul de stat”, acordă un tratament diferențiat în raport cu ceilalți exponenți a puterii publice care depun jurământul solemn.

Curtea Europeană prin jurisprudența sa constantă a stabilit că statele se bucură de o largă marjă de apreciere în domeniul securității naționale, în general, și al forțelor armate, în special (Smith și Grady v. Regatul Unit și Lustig-Prean și Beckett v. Regatul Unit). În jurisprudența Curții Europene s-a menționat că, prin îmbrățișarea carierei militare, membrii forțelor armate se supun de bună voie unui sistem de disciplină militară și unor limitări ale

drepturilor și libertăților pe care acest sistem le implică (*Kalac v. Turcia din 1 iulie 1997 și Larissis și alții v. Grecia din 24 februarie 1998*).

Totodată, aceste restricții sunt acceptabile numai în cazul în care există o amenințare reală pentru eficiența operațională a forțelor armate, iar afirmațiile cu privire la existența acestui risc trebuie să fie „susținute de exemple” (*Smith și Grady v. Regatul Unit și Lustig-Prean și Beckett v. Regatul Unit din 27 septembrie 1999*).

Curtea a mai subliniat că obligația agenților publici de a fi loiali statului este consfințită de prevederile constituționale. Astfel, prin raportare la speță, conchidem că, potrivit articolului 56 alin. (1) din Constituție, devotamentul față de țară este sacru. Prin efect se reține că devotamentul față de țară este o îndatorire care, prin semnificație și importanță, reprezintă fundamentul celorlalte îndatoriri constituționale, întrucât exprimă obligația esențială ce rezultă din raportul de cetățenie. Astfel, între cetățean și stat se naște o legătură durabilă, însoțită de responsabilități reciproce. La fel, articolul 56 alin. (2) din Constituție stabilește că: „Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în cazurile prevăzute de lege, depun jurământul cerut de ea”.

Curtea în jurisprudența sa, menționează ca rațiunea normei constituționale rezidă în faptul că funcțiile respective și calitatea de militar presupun, în cadrul îndeplinirii lor, drepturi și obligații ale puterii, care, după caz, se aduc la îndeplinire prin forța de constrângere a statului. Pentru categoriile respective de cetățeni, îndeplinirea obligațiilor ce le revin în cadrul autorităților publice din care fac parte trebuie să fie făcută cu credință, devotament sacru și prezumat a priori.

Totodată, Curtea a reținut că devotamentul față de țară este asigurat și prin jurământul depus. Jurământul, dat față de Republica Moldova, reprezintă asumarea responsabilității pentru respectarea legilor și regulamentelor.

Curtea subliniază că depunerea jurământului nu este o simplă formalitate, și de plano poate substitui emiterea avizelor de securitate. Suplimentar Curtea a mai opinat că, încălcarea îndatoririi constituționale și legale atrage după sine răspunderea juridică. Astfel, militarul, polițistul, ofițerul de securitate poate fi trași la răspundere pentru divulgarea secretului de stat (art. 344 din Codul penal), pierderea documentelor ce conțin secret de stat (articolul 345 din Codul penal), spionaj (articolul 338 din Codul penal) etc.

Dintr-o altă perspectivă, detașându-ne de latura solemnă a condiției

juridice a jurământului depus de angajatul Serviciului Vamal, abordate infra atragem atenția Curții asupra faptului că, în condițiile actuale normele de la art. 25 alin. (1) lit i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, nu rezistă în fața criticii de neconstituționalitate legate de respectarea prezumției nevinovăției și a dreptului la un proces echitabil, reținut de art. 6 din Convenție.

În context, menționăm că, garanțiile unui proces echitabil în materie penală, stabilite de către Curtea Europeană, sunt aplicabile în egală măsură și procedurilor disciplinare (*a se vedea, inter alia, Vanjak v. Croația, 14 ianuarie 2010*), luând în considerare atât gravitatea acuzațiilor împotriva agentului public, cât și consecințele grave aplicabile, și anume pierderea locului de muncă, în ciuda faptului că legislația operează cu categoria de răspundere disciplinară, și nu penală.

Sintetizând caracterul normei de la art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, precum și efectele juridice inerente acestora, se reține că acestea produc efecte juridice similare sancțiunii penale sub forma privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, ca sancțiune penală prevăzută la art. 65 Cod penal, fiind chiar mai gravă, pentru că nu are un termen limită de acțiune.

În acest cumul de împrejurări, normele evocate, încalcă principiul constituțional al prezumției nevinovăției – în virtutea căruia, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată, pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cadrul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Or, la caz, în principiu Serviciul de Informații și Securitate a acționat din poziția autorității judecătorești, sfidând excesiv principiul separației puterilor în stat ceea ce reprezintă o încălcare gravă a art. 6 din Constituție, suprimînd în același timp prin nemotivarea refuzului de a emite aviz favorabil, dreptul lui Vladlen Stadler la un proces echitabil, recunoscut de art. 6 din Convenția Europeană.

Accesul liber la justiție este consacrat, ca drept fundamental, prin art.20 din Constituție, prin articolul 6 §1 din Convenția Europeană și prin articolul 14 §1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. Totodată în Constituție, accesul liber la justiție este conceput ca un drept al fiecărei persoane la satisfacție efectivă din partea autorităților publice și instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care îi violează drepturile, libertățile și interesele legitime, garantându-se că exercitarea acestui drept nu poate fi îngădită prin nici o lege. În Hotărârea sa cu nr. 14

din 15 noiembrie 2012, Curtea Constituțională a menționat că „principiul accesului liber la justiție urmează a fi privit nu doar ca o garanție fundamentală pentru exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților persoanei, ci și ca o normă imperativă chemată să dea sens noțiunii de „stat de drept”.

Curtea a mai opinat că accesul la justiție, ca aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, nu poate fi perceput în lipsa garanțiilor impuse de articolul 6 §1 din Convenția Europeană. În aceste împrejurări se rețin o serie de critici de constituționalitate intrinseci interconexe, precum dreptul la egalitate și principiul prezumției nevinovăției, precum și principiul priorității dispozițiilor actelor internaționale la care Republica Moldova este parte în materia protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prezumția nevinovăției, consacrată în articolul 21 din Constituție și articolul 6 § 2 din Convenția Europeană, urmează a fi garantată pe tot parcursul urmăririi penale sau disciplinare. Așadar, reamintim că necesitatea existenței „motivelor rezonabile” bazate pe criterii obiective este aplicabilă în cazul utilizării agenților sub acoperire atât în procedurile penale, cât și în procedurile disciplinare profesionale. De altfel, Curtea Europeană a reținut în jurisprudența sa constantă faptul că prezumția nevinovăției este aplicabilă nu doar în procedurile penale, ci și în cazurile în care instanțele naționale au trebuit să se pronunțe cu privire la vinovăție. Scopul acestei prezumții este să împiedice emiterea oricăror opinii potrivit cărora reclamantul ar fi vinovat, înainte ca acesta să fie condamnat conform legii. Este suficient ca, în lipsa unor temeiuri concrete și a unei hotărâri definitive a unei instanțe, să existe o asemenea opinie care ar sugera că autoritatea publică îl privește pe reclamant ca fiind vinovat (*a se vedea cauzele Allenet de Ribemont v. Franța din 10 februarie 1995, § 41, și Minelli v. Elveția din 25 martie 1983, §28*).

Abordând chestiunea supusă discuției prin prisma valorificării jurisprudenței anterioare a Curții Constituționale, mutatis mutandis facem trimitere la Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 16 aprilie 2015, potrivit căreia, articolul 6 § 3 din Convenția Europeană conține la lit.b) prevederea referitoare la „timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării sale”, care reprezintă garanții procedurale esențiale. Aceste cerințe sunt ~ 16 ~ afectate de reglementările articolelor 6 alin.(1) și 15 alin. (2) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013, care comportă o serie de similitudini cu Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008. Mai mult, odată ce procedura specială de testare a integrității profesionale, la caz de verificare de către Serviciul de Informații și Securitate s-a transformat, în cele din urmă, într-o procedură disciplinară ordinară în

temeiul articolului 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, agentul public parte vătămată are dreptul să-și aleagă un avocat și să-și prezinte propriile probe.

Totuși, chiar și în cazul în care deferirea pentru urmărirea disciplinară s-a dispus cu întârziere, agentul public este lipsit de drepturile la „înlesnirile necesare pregătirii apărării sale” în conformitate cu articolul 6 § 3 lit. b) din Convenția Europeană, precum și de dreptul să „audieze sau să solicite audierea martorii invocați”, în conformitate cu articolul 6 § 3 lit. d) din Convenția Europeană. În acest sens, Curtea a fost de acord cu opinia exprimată de către Comisia de la Veneția în Avizul său amicus curiae.

IV. APĂRAREA EFECTIVĂ PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 26 COMBINAT CU ARTICOLUL 43 DIN CONSTITUȚIE

Textul de lege contestat nu conține nici o referință la noțiunile de „apărare” sau „motivarea temeiurilor de refuz”.

Așadar, „refuzul” este prezentat într-o formulă rigidă și obligatorie, iar salariatul nu beneficiază, de remediul efectiv de a pune la îndoială veridicitatea, suficiența, relevanța sau concludența informațiilor invocate. Mai mult, „refuzul” nu este precedat, de o verificare autentică în care salariatul ar avea posibilitatea să facă uz de instrumentele legale de apărare.

Legea este foarte evazivă în secțiunea care se referă la drepturile salariatului care cade sub incidența normei criticate. De fapt, unicul drept al agentului public care nu a fost refuzat, prevăzut în mod explicit, este „de a fi informați cu privire la soluția adoptată”. Or, o eventuală solicitare de verificare repetată poate fi formulată în exclusivitate de angajator.

Din perspectiva Legii nr. 245/2008, drepturile salariatului devin efectiv aplicabile doar la un anumit moment, într-o etapă destul de târzie, în special atunci când acesta a fost deja concediat efectiv. Curtea reține că articolul 26 din Constituție și articolul 6 § 3 din Convenția Europeană stabilesc drepturile acuzatului, inclusiv dreptul de a cere și de a prezenta probe în cadrul urmăririi penale. Acest drept este aplicabil și în cadrul procedurilor disciplinare împotriva agenților publici. Articolul 6 § 3 din Convenția Europeană conține la lit.b) prevederea referitoare la „timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării sale”, care reprezintă garanții procedurale esențiale.

Mai mult, această lipsire de posibilitatea de a evalua eficient probele și motivele care stau la baza refuzului este susceptibilă să încalce dreptul agentului public la un remediu efectiv. Acest lucru se datorează faptului că, în primul rând, cariera și evoluția agentul public este dependentă de

gratitudinea angajatorului.

Autorul sesizării notează că litigiile dintre funcționarii publici și stat pot cădea în afara câmpului de aplicabilitate al art. 6 sub aspect civil dacă sunt îndeplinite două condiții cumulative. În primul rând, statul trebuie să fi exclus în mod expres accesul la tribunale pentru postul sau categoria de funcționari vizati. În al doilea rând, excluderea trebuie să fie justificată în baza unor motive obiective în interesul Statului (a se vedea Vilho Eskelinen și Alții c. Finlandei [GC], nr. 63235/00, § 62, ECHR 2007- IV). În ceea ce privește prima condiție, nimic nu împiedică Curtea să califice drept „tribunal” un anume organ național, ce nu ține de ordinea judiciară în scopul aplicării testului Eskelinen.

Astfel, Serviciul de Informații și Securitate poate fi considerat ca fiind un „tribunal” în sensul material al termenului, ceea ce face ca art. 6 să fie aplicabil în cazul litigiilor implicând funcționari publici pe care le examinează (*Argyrou și Alții c. Greciei*, nr. 10468/04, § 24, 15 ianuarie 2009, și *Savino și Alții c. Italiei*, nr. 17214/05, 20329/05 și 42113/04, §§ ~ 17 ~ 72-75, 28 aprilie 2009).

Concluzia privind aplicabilitatea art. 6 nu prejudiciază întrebarea referitoare la respectarea garanțiilor procedurale într-un astfel de proces (a se vedea *Savino și Alții*, sus-menționat, § 72).

În speță, cauza dlui Vladlen Stadler a fost examinată de Serviciul de Informații și Securitate, care s-a eschivat de la determinarea aspectelor de fapt și de drept, or acest organ nu a organizat o audiere și a evaluat probele. Prin urmare, o decizie de eliberare a avizului Forma nr. 4 a fost adoptată cu încălcarea principiului convențional al egalității armelor.

Mai mult, se pare că pentru a aprecia cauza reclamantului și pentru a adopta o decizie obligatorie, Serviciul de Informații și Securitate, a exercitat, împreună, o funcție quasi-judiciară (a se vedea *Savino și Alții*, § 74). Decizia obligatorie de avînd caracter obligatoriu, iar eventualul recurs lipsit de eficiență în sensul art. 13 din Convenție.

În lumina celor expuse mai sus, se poate ajunge la concluzia că textele de lege criticate au „exclus în mod intenționat accesul la un tribunal”, prin omisiunea de a audia reclamantul și de a asigura egalitatea armelor.

Respectiv, prima condiție din testul Eskelinen nu a fost îndeplinită, iar art. 6 este aplicabil sub aspectul laturii sale civile (a se compara *Olujić c. Croației*, nr. 22330/05, § 31-45, 5 februarie 2009). Ambele aspecte, civil și penal, ale art. 6 nu se exclud neapărat unul pe altul (*Albert și Le Compte c. Belgiei*, 10 februarie 1983, § 30, seria A nr. 58).

Or, efectele concluziei SIS sunt identice cu cele ale unei sentințe. Prin urmare, autorul sesizării consideră că faptele din prezenta cauză oferă motive pentru a concluziona că procedura de eliberare a concluziei SIS este legată de o decizie bazată pe o acuzație în materie penală în sensul art. 6 din Convenție. Respectiv, acest articol este aplicabil sub aspectul laturii sale penale. Autorul sesizării nu este convins de faptul că SIS, și organelle de jurisdicție au capacitatea de a efectua un control suficient în cauza pendinte pentru motivele expuse mai jos. În primul rând, se pune întrebarea dacă jurisdicția internă putea să efectueze un control eficient al deciziilor SIS, având în vedere faptul că ea era competentă să declare aceste decizii drept fiind contrare legii dar nu să le anuleze și să ia măsurile pe care le considera necesare într-un asemenea caz. Chiar dacă declararea unei decizii drept fiind contrară legii, în general, nu are consecințe legale, or se consideră că incapacitatea judecătorului intern de a anula, în mod oficial, deciziile litigioase și absența unor reguli diriguitorii clare, ceea ce contribuie la crearea unui nivel substanțial de incertitudine cu privire la consecințele juridice reale ale unor asemenea decizii judiciare. În al doilea rând, analizând felul în care se judeca cauza în contencios administrativ, se observă că instanțele nu au capacitatea de a devolua pe chestiunile legate de controlul activității speciale de investigații și informațiile clasificate.

V. *PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 43 COMBINAT CU ARTICOLELE 4, 8, 23 ȘI 54 DIN CONSTITUȚIE*

În prima instanță se reține că, potrivit articolului 43 din Constituție, orice persoană are dreptul la muncă și la libera alegere a muncii.

Dreptul la muncă este proteguit, inter alia, de art. 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum și de art. 6 alin. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, însă acesta nu este un drept absolut și nelimitat.

Având în vedere specificul dreptului la muncă, dar și al poziționării subiecților raporturilor de muncă, atât normele naționale, cât și cele internaționale stabilesc un minim de garanții, menite să asigure un echilibru dintre angajați și angajatori și o protecție adecvată a demnității, securității și stabilității angajaților.

Autorul sesizării reiterează că dreptul la muncă, alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă vizează posibilitatea oricărei persoane de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, în anumite condiții stabilite de legiuitor (Hotărârea nr. 5 din 23 aprilie 2013).

Astfel, în scopul asigurării stabilității raporturilor de muncă, Codul

muncii prevede garanții menite să împiedice comportamentul abuziv al angajatorilor, printre care, foarte importantă, este stricta reglementare a condițiilor de încetare și suspendare a contractului individual de muncă. În acest sens, Curtea relevă că și art. 4 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii cu privire la încetarea raporturilor de muncă din inițiativa celui care angajează stabilește că raporturile de muncă ale unui lucrător nu vor înceta decât dacă există un motiv valabil pentru o asemenea încetare legată de capacitatea sau conduita lucrătorului sau bazată pe cerințele operaționale ale instituției sau serviciului.

Potrivit Legii supreme, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Carta Socială Europeană (revizuită) consfințește dreptul la protecție în caz de concediere. Astfel, articolul 24 prevede că în vederea asigurării exercitării efective a dreptului la protecție în caz de concediere, părțile se angajează să recunoască: a) dreptul lucrătorilor de a nu fi concediați fără un motiv valabil legat de aptitudinea sau conduita acestora, sau de cerințele de funcționare a întreprinderii, a instituției sau a serviciului; b) dreptul lucrătorilor concediați fără motiv valabil la o indemnizație adecvată sau la o altă reparație corespunzătoare. În acest scop, părțile se angajează să asigure ca un lucrător care consideră că a făcut obiectul unei măsuri de concediere fără un motiv valabil să aibă drept de apel împotriva acestei măsuri în fața unui organ imparțial.

Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci pct. 109 din Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010 privind aprobarea Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și altor persoane juridice, *ab initio* menționăm că aceasta contravine unui șir de norme din Legea supremă și anume art. 4, 8, 16 și 20. Pornind de la interpretarea sistemică și logică a normelor indicate supra se rețin similitudini evidente dintre verificarea agenților publici cu cele specifice urmăririi penale – în special faptul că verificarea de un organ cu atribuții de investigație specială, principiile activității speciale de investigații privind previzibilitatea abaterilor prevăzute de lege și interpretarea restrictivă a

acestora se aplică, *mutatis mutandis*, și în cazul procedurilor disciplinare prevăzute de legea contestată.

Prevederile din art. 26 alin. (4) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, potrivit căreia „Concluzia Serviciului de Informații și Securitate privind imposibilitatea de a acorda cetățeanului dreptul de acces la secretul de stat este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat”, poartă un caracter general, hibrid, vag și se suprapun. Terminologia utilizată în Legea nr. 753/1999 și Codul penal nr. 985/2002 – este diferită de textul art. 25 alin. (1) lit.i) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008.

Într-adevăr, în primul caz acest text este mult mai clar și permite astfel înțelegerea cu ușurință a conduitei interzise.

Consecința efectivă a combinării prevederilor art. 25 alin. (1) lit. i) și art. 26 alin. (4) în interconexiune cu art. 27 alin. (5) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 este că, de fiecare dată când există un dubiu legat de o amenințare în adresa securității statului, se impune automat eliberarea sau transferul „obligatoriu” din funcție.

Acest lucru lasă, totuși, ușa larg deschisă pentru decizii potențial arbitrare. De asemenea, argumentăm excepția ridicată prin faptul că, în pofida deficienței de ordin juridic a normelor de la art. 25 alin. (1) lit. i) în interconexiune cu art. 26 alin. (4) și art. 27 alin. (5) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 se reține indubitabil că, pe lângă faptul că normele ridică probleme referitoare la principiul previzibilității și principiul interpretării restrânse, acestea suferă de un viciu de ordin juridic ce contravine normelor constituționale din punctul de vedere al caracterului său automat, și anume cel al eliberării sau transferului „obligatorii” din funcție ca urmare a apariției unei „presupuneri”. Deși, dacă ar fi să admitem scopul per ansamblu al art. 25 în interconexiune cu art. 26 și 27 din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, în anumite cazuri, cum ar fi de exemplu sprijinirea de către persoană a activității unui stat străin, or, existența antecedentelor penale pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, o astfel de gravitate încât aplicarea sancțiunii sau eliberarea unui agent public din funcție să fie proporțională / corespunzătoare, aplicarea automată a sancțiunii eliberării din funcție pentru orice „presupunere” nu asigură totuși respectarea principiului proporționalității dintre abaterile comise și sancțiunile aplicate.

De asemenea, prin, caracterul „obligatoriu” al concedierii/transferului dublat de caracterul automatizat al acestor consecințe juridice, se reține că legea contestată nu prevede un mecanism autentic de control, care să asigure

acestor instituții o verificare permanentă și efectivă a respectării dispozițiilor legale, astfel încât să poată fi sesizate cu ușurință cazurile în care Serviciul de Informații și Securitate încalcă dispozițiile legale privitoare la respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în special prezumția nevinovăției. Nereglementarea unui mecanism real de control al activității Serviciului de Informații și Securitate de către o autoritate independentă echivalează cu lipsa unor garanții, astfel cum sunt impuse de prevederile art.20 și art.28 din Constituție, care să permită o protecție eficientă a drepturilor cetățenilor împotriva riscurilor de abuz.

Mai mult, salariatul nu poate cere verificarea suplimentară sau repetată, după efectul automatismului întreruperii/modificării raportului de muncă, dreptul angajatorului de a cere verificarea repetată este iluzoriu și nu oferă granații procedurale salariatului în situația în care ar putea să fie victima unui abuz. Concluzionând cele expuse, se reține că o astfel de restricție, impusă unui grup de persoane fără o justificare obiectivă, depășește domeniul de aplicare al unei marje acceptabile de apreciere a statului, afectează dreptul la muncă, contrar articolelor 16, 35 și 43 din Constituție. În efect, legiuitorul a încălcat prevederile imperative ale art. 66 lit. c) din Constituție, care garantează obligația de a asigura unitatea reglementărilor legislative. Astfel încât, fără careva rațiuni obiective să se decidă „segregarea” funcționarilor publici cu statut special în exercitarea dreptului la acțiune contra actelor ilegale ale angajatorului și organului de verificare.

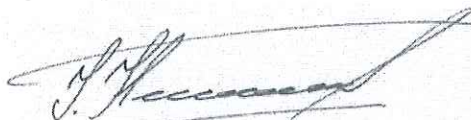
Pentru considerentele expuse în sesiare, facem apel la Înțelepciunea Onorartei Curți și,

SOLICITĂM:

- Declararea sesizării ca fiind admisibilă;
- Exercițarea controlului de constituționalitate asupra textelor de lege de la art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245/2008 și pct. 109 din Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010;
- Declararea textelor de lege de la art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245/2008 și pct. 109 din Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010, ca fiind contrare constituției.

F. Declar pe proprie onoare ce toate informațiile utilizate în prezenta sesizare sunt veridice.

G. Anexe: - dosarul administrativ și cauza pendinte.

Autorul sesizării

Av. Igor I. HLOPEȚCHI drd.⁸

⁸ Document purtător de semnătură mobilă în sensul Legii nr. 91/2014, dovada se atașează

jurist@sis-mol.
marianu, popovici@cristianu, gov. mol.

ÎN C H E I E R E

7 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții de Apel Chișinău

Completul de contencios administrativ în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Ghenadie Mîra

Judecătorii

Grigore Dașchevici și Angela Bostan

Examinînd cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă în cadrul examinării cererii de apel declarate de Vladlen Stadler asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 18 mai 2021, adoptată la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Vladlen Stadler împotriva Serviciului Vamal, persoană terță, Serviciul de Informație și Securitate cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

C O N S T A T Ă :

Circumstanțele cauzei.

La 25 ianuarie 2021, Vladlen Stadler a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Serviciului Vamal prin care a solicitat: anularea ordinului Serviciului Vamal nr.427-0 din 16.12.2020 privind refuzul de a acorda dreptul de acces la secret de stat și - obligarea Serviciului Vamal să emită actul administrativ individual favorabil cu privire la acordarea dreptului de acces la secret de stat de Forma 2 (pentru lucrul cu informații atribuite la secret de stat avînd gradele de secretizare „secret”, „confidențial” și „restricționat”) dlui Vladlen Stadler - șef Birou Vamal Sud.

Hotărârea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 18 mai 2021, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Vladlen Stadler împotriva Serviciului Vamal, persoană terță, Serviciul de Informație și Securitate cu privire la anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 427-O din 16 decembrie 2020 privind refuzul de a acorda dreptul de acces la secret de stat lui Vladlen Stadler și obligarea Serviciul Vamal să emită ordinul de acordare a dreptului la acces la secretul de stat lui Vladlen Stadler, de Forma 2.

Argumentele apelantului vis-a-vis de preținsele încălcări.

Invocînd ilegalitatea hotărârii instanței de fond, Vladlen Stadler a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 18 mai 2021.

Pe parcursul examinării cauzei în ordine de apel, la 2 iunie 2022, Vladlen Stadler înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, a unor prevederi din Legea nr.245/2008 și pct.109 din Hotărîrea Guvernului nr. 1176/2010.

Prin referința depusă, Serviciului Vamal a solicitat respingerea cererii cu privire la sesizarea Curții Constituționale, în motivarea acesteia expunîndu-se asupra fondului sesizării.

Studiind cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de

apelantul Vladlen Stadler și înscrisurile anexate în susținerea acesteia, Completul judiciar concluzionează despre necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea respectivă - din următoarele considerente.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, *excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.*

În conformitate cu § 76 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, *în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.*

În temeiul § § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, *controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legiuitorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.*

Dispozițiile § § 82-83 din aceeași hotărâre prevăd că, *Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.*

În conformitate cu dispozițiile normei procesuale statuate de art. 12¹ alin. (1)-(3), (5) CPC, (1) *În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Astfel, examinînd condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, concluzionează că respectivele condiții la caz, sunt întrunite – motive din care, cererea apelantului urmează a fi admisă.

Drept urmare a celor justificate, ținînd cont de faptul că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin. (1) lit.a) din Constituție, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, iar Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău va prezenta Curții Constituționale sesizarea depusă de către apelantul Vladlen Stadler.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, art.art .12¹, 269-270 CPC, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea apelantului Vladlen Stadler privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea soluționării cererii depuse de apelantul Vladlen Stadler privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizarea depusă de Vladlen Stadler privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării în ordine de apel a acțiunii în contencios administrativ înaintată de Vladlen Stadler împotriva Serviciului Vamal, persoană terță, Serviciul de Informație și Securitate cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,

Judecătorul

/semnat/

Ghenadie Mîra

Judecătorii

/semnat/

Grigore Dașchevici

/semnat/

Angela Bostan

